

PSANÍ ODBORNÉHO TEXTU:

ZÁKLADNÍ TYPY PRÁCE S ODBORNOU LITERATUROU, VOLBA TYPU TEXTU.

**Proseminář k
akademickým
dovednostem**

ÚKOL

Vypracujte resumé 1 text z Vaší bibliografie k závěrečné kompilaci (cca 1 NS), vyberte buď ten, který je z doporučené literatury ke kurzu, nebo ten sěžejní + připojte odpovědi na vybrané (aspoň některé) otázky níže. Vycházejte při tom ze Sanderové (Sanderová 2007: 41-43).

- Čeho se text týká? Co se v něm tvrdí?
 - Co je zřejmé a nepochybné? Co z obsahu v nás vyvolává pochybnosti?
 - S čím souhlasíme – co se nám zdá podezřelé a proč?
 - Která tvrzení se nám zdají jednoznačná a která nikoli?
 - Kde se autor opakuje?
 - Kde se zdá, že si autor protičeří?
 - Kde jsme se už s podobným, příp. opačným tvrzením setkali?
 - Co autor předpokládá, aniž by se o tom zmínil? (tzv. implicitní předpoklady)
 - Nakolik jsou jeho předpoklady oprávněné?
- **abstrakt**
 - úspornější
 - identifikuje problém (včetně perspektivy)
 - shrnuje závěry (včetně přínosu ve vztahu k literatuře)
 - **resumé**
 - delší
 - viz výše + uvádí základní argumenty

CVIČENÍ

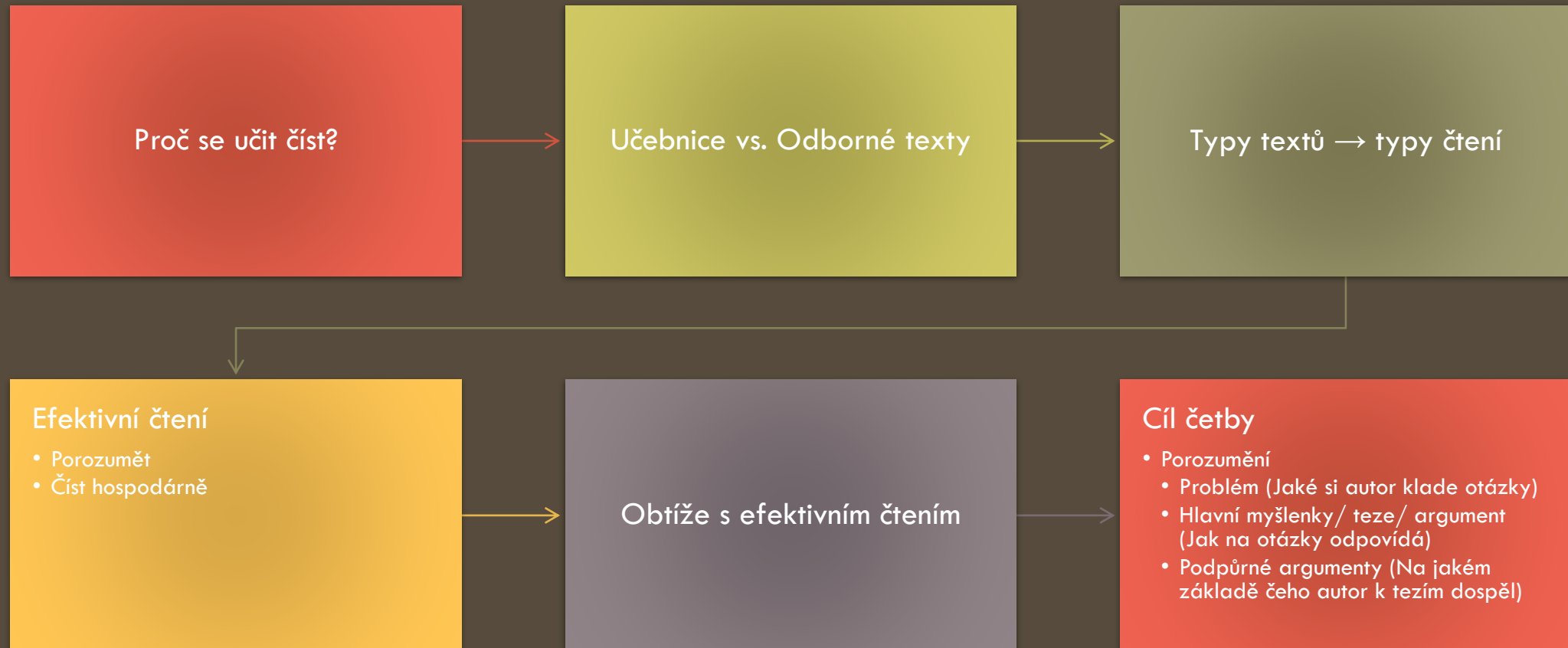
1. Projděte si jednotlivé úkoly.
2. Zformulujte, co má obsahovat resumé.
3. Vypište nalezené chyby v resumé – i.e. co vám dělalo největší potíže?
4. Vypište nalezené chyby v odpovědích na otázky – i.e. které pro vás byly obtížně srozumitelné?

REFLEXE ÚKOLY

- dbejte na dodržování zadaného rozsahu
- když něčemu nerozumíte, někde jste se zadrhli, napište mi email/ napište do diskuse v moodle
- opatrně formulujte věty, aby bylo jasné, že to tvrdí autor, nikoli, že se jedná o objektivní „fakt“
 - Kultem zdraví autorka nazývá obsesi dnešní společnosti, která velí k dodržování zdravého životního stylu, jakožto *morální povinnosti každého civilizovaného jedince*. **SUPR**
 - Tohoto trendu se zmocňují komerční mechanismy, které nás ještě více vrhají to onoho soukolí. Diskurs zdraví není jen závazkem k sobě samému, ale i společnosti a planetě, takže můžeme říct, že se kříží i s ekologií.
 - **Lépe: Autorka tvrdí, že** se tohoto trendu zmocňují komerční mechanismy, které ještě více vrhají **člověka do** onoho soukolí. Diskurs zdraví není, **dle autorky** jen závazkem k sobě samému, ale i společnosti a planetě, takže **tvrdí**, že se kříží i s ekologií.
- (v závěrečné kompilaci) odkazujte na zdroj při přímé citaci i při parafrázi
 - Včetně stránek všude, kde nehovoříte o hlavním sdělení textu.
 - Neodkazujeme pouze u vlastní syntézy textů/ hovoříme-li o obecně známých informacích.

OPAKOVÁNÍ

OPAKOVÁNÍ

- efektivní
 - Informativní / běžné
- metoda SQ3R
 - Survey
 - Question
 - Read
 - Recite
 - Review
- orientace v odborné literatuře
 - abstrakt/ anotace/ recenze

PSANÍ ODBORNÉHO
TEXTU

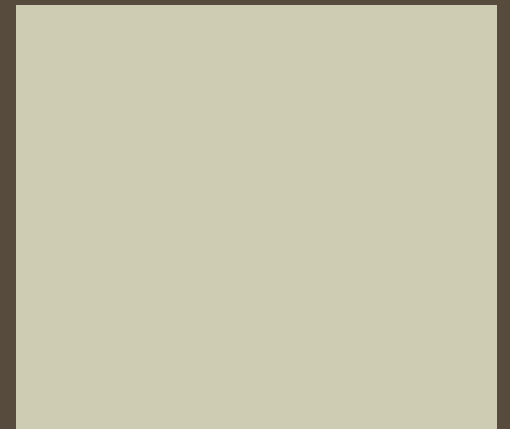
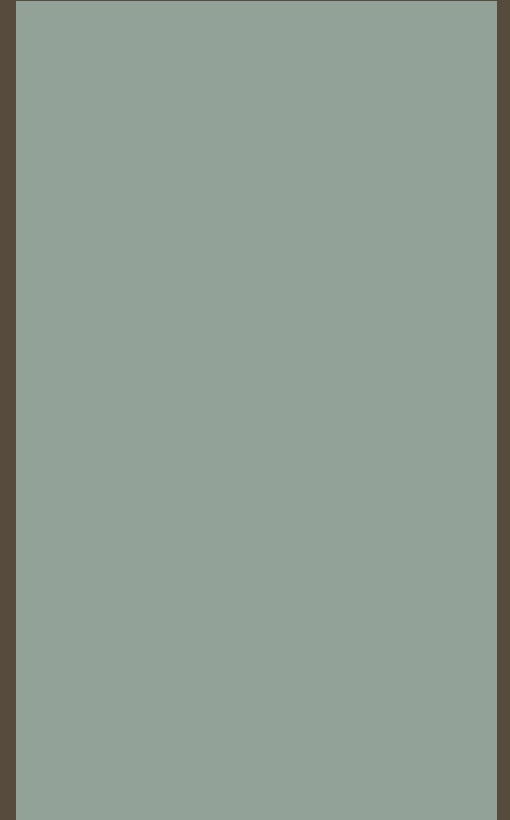

ŽÁNRY ODBORNÝCH STATÍ VE SPOLEČENSKÝCH VĚDÁCH

- „Francouzský“
- „Německý“
- „Anglosaský“

- ???Charakteristiky každé skupiny z hlediska:???

 - Struktury
 - Návodnosti
 - Použitého jazyka
 - Odkazování
 - Typu předkládaných informací

ŽÁNRY

(ŠANDEROVÁ 2005: 56-59)

- „Francouzský“
 - málo strukturovaný, málo návodný, upovídaný, jazyk někdy až přeestetizovaný, mnohoznačný, minimum odkazů
 - často „nepřehlednou houští jazykově vybroušených pasáží“
 - typicky analýzy, kritiky a komparace textů
- „Německý“
 - striktně strukturované, členěné, až skoupé na slovo, hojné použití odkazů
 - přehlídka (faktografických) znalostí autora, jeho schopností analyzovat obtžný problém – strukturovaný tím, jak autor při řešení problému postupoval
 - typicky historizující práce
- „Anglosaský“
 - jasně strukturovaný, reader-friendly, přiměřeně odkazů (jen ty, které jsou nutné pro porozumění problému)
 - cílem: co nejsrozumitelnější výklad
 - struktura:
 - Představím, co hodlám v textu říci
 - Řeknu to
 - Řeknu, co jsem řekl/ řekla

VAŠÍ KOMPILACI SE BUDETE SNAŽIT NAPSAT

.....V „anglosaském“ stylu!!!!

LOGIKA A STRUKTURA EMPIRICKÉ ČÁSTI

ANGLOSASKÝ STYL; PŘÍRODNÍ VĚDY (ŠANDEROVÁ 2009: 59)

- úvod
 - formulace otázky
 - dosavadní stav bádání v tomto směru
- hypotézy a data
 - podklady s jejichž pomocí lze platnost otázky ověřit
- analýza a její výsledky
- diskuse a interpretace zjištění

STRUKTURA ODBORNÉ STATI VE SPOLEČENSKÝCH VĚDÁCH

(ŠANDEROVÁ 2009: 62-64)

- **úvod**

- Jaký problém výzkum řešil
- Shrnutí dosavadního vědění na daném poli bádání
- Vyjasnění, na které autory práce navazuje → ke kterému teoretickému + metodologickému směru se autor hlásí
- Logika výkladu
- Nastínění závěru

- **jádro**

- Jak autor při odpovědi na své otázky postupoval a proč se rozhodl pro takový postup?
- O jaké a jak kvalitní argumenty své odpovědi opírá?
- Volba metod
- Charakter; ilustrace dat

- **závěr**

- Shrnutí zjištění → čím novým studie přispívá do stávajících zjištění
- Ukázání, za jakých podmínek na nich lze dále stavět
- Zhodnocení úskalí, jimž se autor vyhnul (která ale přitom nezmizela)
- → Zamyšlení, v čem a proč si je jistý; kde a proč má určité pochybnosti; jakým způsobem by je bylo možné zmírnit

ŽÁNRY ODBORNÝCH STATÍ NEVYCHÁZEJÍCÍCH Z PŮVODNÍHO EMPIRICKÉHO VÝZKUMU

kompilace

komparace

recenzní stat'

přehledová stat'

odborná esej

původní teoretická stat'

CVIČENÍ

- Rozdělte texty v „souborech“ k dnešní hodině podle žánru
 - resumé
 - (bylo za úkol – není typ odborné stati, máme to tu pro uvědomění si, v čem bude nadcházející práce na kompilaci odlišná od práce na úkolu)
 - recenze
 - komparace
 - kompilace

KOMPILACE: ŽÁNŘ VAŠÍ ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

(ŠANDEROVÁ 2009: 67-70)

- **systematické** shrnutí toho, co kdy kde kdo o zkoumaném problému řekl či napsal
- promyšlená **syntéza různých názorů** na určitý problém
- výsledek **tvůrčí** činnosti (ne mechanické spojení, ale tvůrčí syntéza)
- **výklad nějakého problému s využitím různých zdrojů**
- např. shrnutí různých aspektů zkoumaného problému
 - **úvod**: stručné zhodnocení významu problému; motivace; formulace otázky; naznačení cesty k její odpovědi v souvislosti se strukturou textu
 - **teorie**: seznámení s pracemi, které jsou využity v kompilaci; stručně charakterizovat a zařadit do širšího kontextu; zdůvodnit jejich výběr (i nevýběr základní práce)
 - **analýza**: hledání odpovědí na otázky – tzn. na dílčí otázky přesněji formulovanými ve vztahu ke zdrojům
 - **závěr**: ne diskuse, ale odpověď na základní otázku formulovanou v úvodu!!!

KOMPARACE

(ŠANDEROVÁ 2009:70-73)

- srovnání
- metod, teorií, empirických výzkumů – čehokoli, u čeho nalezneme společná kritéria
- výsledek: klasifikace (ideální typ – Weber)
- **úvod**: definování problému; poukázání na jeho význam, důležitost, aktuálnost v širším kontextu oboru; zdůvodnění struktury práce; nastínění metody
 - problém dekomponovat do několika dílčích otázek – promítnutých do výběru kritérií srovnání
- **tělo**: průběh a výsledky komparace, třeba podpořit empirickou evidencí
- **závěr**: často diskusí – úvahou o užitečnosti a relevanci typologie k níž autor dospěl

RECENZNÍ STAŤ

(ŠANDEROVÁ 2009:73-76)

- rozbor díla
 - rozsáhlejší zhodnocení nějakého díla
 - zasazení do kontextu dalších významných publikací věnovaných danému problému
 - srovnávání – komparace, ale volnější – jejím předpokladem ani výsledkem není typologie ani klasifikace
 - prokázat dobré porozumění textu i kontextu, v němž byl napsán
 - cíl: odpovědět na otázku, jaké jsou přednosti a omezení práce
-
- **úvod**: představení autora a ukázání, jaké místo práce v jeho celkovém díle zaujímá
 - kontextualizace problému
 - **analýza**: argumenty doprovázené odkazovým aparátem
 - věnovat pozornost pojmovému aparátu – přednosti a omezení zvolené definice
 - **závěr/ diskuse**: úvahy o variantních řešení; kritiky řešení; návrhy a doporučení pro další práce v tomto směru

PŘEHLEDOVÁ STAŤ

(ŠANDEROVÁ 2009:76-78)

- hraniční žánr mezi komparací a kompilací
- vyčerpávající přehled o dosavadním bádání v určitém směru
- třeba publikace uspořádat, klasifikovat na základě urč. kritérií porovnat a zhodnotit
- informování i o diskusích, které k danému problému vedly
- zahrnuje výčet všech publikací, dotýkajících se daného tématu
- např. úvodní kapitoly monografií, kvalifikačních prací

ODBORNÁ ESEJ

(ŠANDEROVÁ 2009:78-82)

- vymyká se anglosaskému stylu
- vědecká?
- návrh na řešení nějakého aktuálního a naléhavého problému (vědeckého, politického, každodenního života, osudu lidstva)
- úvaha o tom, jak nejlépe vyřešit nějakou společenskou situaci, nebo otázku
- „odborný“ – vztah k obsahu
- forma – umělecká próza, literárněkritická, nebo publicistická úvaha
- autor: významná osobnost kulturní, společenská, vědecká
- v pozadí – badatelská zkušenost
- žánr: volný
 - **úvod**: problém, otázka, formulace její naléhavosti
 - **jádro**: důkladný rozbor daného problému (kořeny, důsledky, dosavadní překážky v řešení)
 - **závěr**: pokus o nalezení východiska či náznak cesty k němu

PŮVODNÍ TEORETICKÁ STAŤ

(ŠANDEROVÁ 2009: 82-84)

- vlastní, nové teoretické pojetí nějakého problému
- výsledek snahy o uchopení problému v obecnější, abstraktní rovině
- opírá se o kritickou analýzu vybraných teorií, či zobecnění empirických závěrů
- výsledek: teorie, nebo koncepce, aspoň v určitém aspektu nová
- blízko ke kompilaci
- struktura:
 - **úvod**: formulace problému; proč jeho řešení chybí, nebo v čem je neuspokojivé
 - shrnutí stěžejních prací na to téma; identifikace, které z nich a proč by mohly vést k uspokojivějšímu řešení
 - **jádro**: kritická analýza prací na niž navazuje vlastní koncepce
 - **závěr**: shrnutí nové teorie; diskuse – zvážení podmínek a rozsah platnosti uplatnění teorie

PŮVODNÍ ČLÁNEK / ODBORNÁ STUDIE

- klasický anglosaský žánr
- referování o realizaci a závěrech vlastního empirického výzkumu
- struktura:
 - úvod
 - teoreticko – metodologická východiska
 - stať
 - závěr

V O.S. nejde o žánrovou čistotu!

Přesnost

Formulací
Odkazů
Další evidence

Původnost a přínos

Pro poznání
Pro další výzkum
Pro rozvoj teorie
Pro výuku a studium

SPOLEČNÝ JMENOVATEL ODBORNÝCH STATÍ

(ŠANDEROVÁ 2009: 66)

PŘÍŠTÍ HODINA

Téma

Psaní odborného textu: plánování a psaní první verze textu (draft / maketa)

Úkol

Konečná definice tématu závěrečné práce + konečný seznam literatury (se správnými bibliografickými údaji v jednotném formátu) + maketa závěrečné práce.